

Monika Strus-Wołos

Spotkanie dyskusyjne CCBE poświęcone dostępowi do pomocy prawnej i świadczeniu usług prawnych pro bono

Palestra 51/5-6(581-582), 275-277

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

nieepatujące widza odmiennością spojrzenia reżysera, dobrze wpisały się w całą koncepcję przedstawienia. Mimo odważnych i śmiałych obyczajowo fragmentów inscenizacja nie wywołała poczucia dysonansu, zaś pomysły reżysera ułożyły się w spójną koncepcję.

9. Spotkania towarzyskie kończące każdy z kolejnych Dni należały do bardzo udanych, a przyjazna i gościnna atmosfera jest zasługą organizatorów, spośród których wymienić wypada Prezesa ZPP prof. J. Sobczaka wraz z komitetem organizacyjnym w składzie: not. E. Zielińska, adw. M. Paplacyk, r.pr. G. Błociszewska-Jankowska, r.pr. D. Tenerowicz i adw. M. Stryjska (szczególnie serdecznie opiekująca się uczestnikami).

Jak się można było dowiedzieć, po zakończeniu konferencji odbyło się zgromadzenie delegatów z okręgów ZPP w celu dokonania wyboru nowego zarządu głównego ZPP. Spośród uczestniczących w zgromadzeniu delegatów, niekoniecznie biorących udział w sesjach, dokonano szybkiego, dobrze zorganizowanego aktu wyborczego, wyłaniając zarząd, jak fama niesie, poprawny politycznie. Podobno całkowicie odnowiony zarząd zrzeszenia prawników w większości swej dostrzega potrzebę radykalnych zmian – w systemie kształcenia, dopuszczania do wykonywania zawodu, a nade wszystko zlikwidowania wybujałych ambicji samorządów zawodów prawniczych wraz z ich sądownictwem dyscyplinarnym. Należy się domyślać, że nie będzie serwilistyczny wobec samorządów prawniczych, zwanych (niesłusznie) korporacjami. Może się jednak myłę, ale to temat na osobny esej.

Jakkolwiek Dni Prawnicze 2006 pozostawiły pewien niedosyt, to jednak duża część uczestników, także tych niebędących członkami ZPP, już dziś myśli o wzięciu udziału w kolejnej edycji tej jedynej w swoim rodzaju – z racji uczestnictwa w niej przedstawicieli wszystkich zawodów prawniczych – konferencji. Mając nadzieję, że do niej dojdzie – wyrazić należy podziękowanie za tegoroczne Dni Prawnicze.

Piotr Senddecki

Spotkanie dyskusyjne CCBE poświęcone dostępowi do pomocy prawnej i świadczeniu usług prawnych *pro bono*

W dniu 4 maja 2006 r. w siedzibie CCBE w Brukseli przy Avenue de la Joyeuse Entree 1–5 odbyło się dyskusyjne spotkanie grupy roboczej CCBE (*brainstorm meeting*) poświęcone dostępowi do pomocy prawnej i świadczeniu usług prawnych *pro bono*. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele adwokatur kilkunastu państw członkowskich WE, to jest: Austrii, Belgii, Czech, Francji, Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Norwegii, Polski, Szwecji, Szkocji i Anglii oraz Włoch. Naczelną Radę Adwokacką reprezentowali adw. dr Marcin Radwan-Rohrenschef oraz niżej podpisana. Spotkaniu przewodniczył kolega z Norwegii.

Delegacja hiszpańska zaproponowała stworzenie raportu dotyczącego dostępu do pomocy prawnej w krajach członkowskich, z podziałem na zagadnienia szczegółowe (np. pomoc prawna dla imigrantów, dyskryminacje rasowe itp.), a także opracowanie wzorca rekomendowanej jakości pomocy prawnej. Ponadto Hiszpanie postulowali

stworzenie Europejskiego Forum Pomocy Prawnej. W toku dyskusji wskazywano na praktyczne trudności w ustaleniu jednolitego standardu pomocy prawnej, zwłaszcza że rządy poszczególnych państw będą z reguły zainteresowane, aby pomoc ta była szybka i tania, co może być istotną przeszkodą w zapewnieniu wysokiego standardu usług. Delegatka Holandii zwróciła uwagę, że w niektórych państwach członkowskich przepisy nakładają szczególne wymogi dla świadczących pomoc w niektórych sprawach. Przykładem jest obowiązek ukończenia specjalnego szkolenia w Holandii w sprawach dotyczących imigrantów.

Adw. dr Marcin Radwan-Rohrenscheff zwrócił uwagę, że w toku dyskusji na temat dostępu do pomocy prawnej z reguły nie są poruszane kwestie finansowe. Tymczasem koszty sądowe mogą być skuteczną barierą realizacji prawa do sądu. Widoczne było poruszenie wśród zgromadzonych, gdy dowiedzieli się o wysokości wpisów w sprawach cywilnych w Polsce oraz o zasadzie ponoszenia całej opłaty z góry. Okazało się, że wysokość opłat w polskich sądach jest znacząco wygórowana na tle innych państw WE. Przedstawicielka adwokatury angielskiej postawiła nawet pytanie, czy wobec tego w Polsce ktokolwiek procesuje się w sądach. Dyskutanci zgodzili się, że wskazana byłaby harmonizacja w kwestii opłat sądowych. Postanowiono, że CCBE zbierze informacje o wysokości kosztów sądowych we wszystkich państwach członkowskich.

W odniesieniu do postulatu utworzenia Europejskiego Forum Pomocy Prawnej dyskutanci zobowiązali się zebrać informacje, jakie organizacje w ich krajach mogłyby współpracować w tym zakresie na poziomie ponadpaństwowym.

Następnie zebrani przedyskutowali problemy dotyczące bezpłatnej pomocy prawnej (*pro bono*). CCBE wystąpiła w 2005 r. do Komisji Europejskiej z wnioskiem o objęcie pomocy prawnej *pro bono* jednolitą regulacją prawną na terenie całej Wspólnoty Europejskiej, jednakże uzyskano odpowiedź odmowną – głównie z tego względu, że kwestia ta jest w znakomitej większości wypadków sprawą wewnętrzną poszczególnych państw członkowskich, a zatem leży poza zainteresowaniem prawa wspólnotowego.

Zebrani dzielili się następnie spostrzeżeniami na temat funkcjonowania poradnictwa *pro bono* w poszczególnych państwach. Z niedowierzaniem przyjęto informację, że w Polsce tzw. „Szósta Dyrektywa VAT” (Dyrektywa Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r.) wykładana jest przez Ministerstwo Finansów w taki sposób, iż zakazuje zwolnień podatkowych także dla bezpłatnej pomocy prawnej, co w zasadzie uniemożliwia świadczenie takiej pomocy. Adw. dr M. Radwan-Rohrenscheff opisał konkurs dziennika „Rzeczpospolita” na Prawnika *pro publico bono*, podkreślając, że w ten sposób odkryto i doceniono wielu prawników z małych kancelarii lub innych zawodów prawniczych, którzy od lat świadczyli pomoc prawną charytatywnie. Zaproponował, aby podobny konkurs na szczeblu europejskim CCBE zorganizowała dla wszystkich państw członkowskich. Zebrani jednomyślnie poparli pomysł i zostanie on zgłoszony do władz CCBE przez przewodniczącego spotkania.

Delegacja włoska postulowała konieczność propagowania dopuszczalności pozwów zbiorowych, które z uwagi na stosunkowo niskie koszty ponoszone przez poszczególnych skarżących w zbiorowych sprawach, np. konsumenckich, farmaceutycznych lub ochrony środowiska, są realizacją prawa dostępu do sądu. Zebrani postanowili zrobić przegląd przepisów dotyczących pozwów zbiorowych w poszczególnych krajach. Zgodziliśmy się, że nie ma sensu dążyć do harmonizacji procedur sądowych w tych sprawach, gdyż systemy prawne procesów kontynentalnych i *common law* są zbyt odległe. Wskazana

natomiast byłaby harmonizacja w kwestii pozycji adwokata wobec klientów w takich sprawach.

Delegacja brytyjska poruszyła problem małej popularności mediacji wśród prawników procesowych, gdyż nie rozumieją oni istoty mediacji. Przedstawiła z brytyjskiej praktyki instytucję Early New Evaluation – szybkich i tanich, choć niewiążących mediacji w postaci oszacowania przez wybranego prawnika szans procesowych stron, która to ocena jest jednak w 80% przez strony akceptowana. Zebrani przedyskutowali celowość stworzenia przy CCBE komisji mediacyjnej, której zadaniem byłyby rozmowy polubowne między prawnikami a niezadowolonymi z ich usług klientami.

Monika Strus-Wołos